

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 43/05-39

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. decembra 2005 v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Alexandra Bröstla v konaní o sťažnosti Ing. K. P., K., zastúpeného advokátom JUDr. R. Ž., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaniach vedených pod sp. zn. 14 C 43/98 a 14 C 44/98 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. K. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaniach vedených pod sp. zn. 14 C 43/98 a 14 C 44/98 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava II **p r i k a z u j e**, aby v konaniach vedených pod sp. zn. 14 C 43/98 a 14 C 44/98 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. Ing. K. P. **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie 40 000 Sk (slovom štyridsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava II **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava II **j e p o v i n n ý** uhradiť Ing. K. P. trovy právneho zastúpenia 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún) na účet právneho zástupcu JUDr. R. Ž., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 7. februára 2005 doručené podanie Ing. K. P., K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. R. Ž., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 14 C 43/98 a 14 C 44/98. Sťažovateľ namietal, že priet'ahy v konaní sú spôsobené niekoľkoročnou nečinnosťou okresného súdu v konaní o jeho návrhu proti Fondu národného majetku Slovenskej republiky, ktorým žiada o určenie neplatnosti právneho úkonu.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti okrem iného uviedol:

„Som účastníkom konania 14 C 43/98 a 14 C 44/98 vedenom na Okresnom súde Bratislava II.

Konanie vo veci je vedené od roku 1998. Konštatujem, že aj napriek skutočnosti, že od podania žaloby uplynula doba 7 rokov, vec nie je doposiaľ právoplatne skončená.

Prieťahy vidím v rámci celého súdneho konania o čom svedčí dĺžka samotného súdneho sporu. Zastávam názor, že vec nie je tak právne zložitá, aby ju bolo potrebné riešiť v tak dlhodobom časovom slede...

Celú záležitosť som sa pokúšal riešiť sťažnosťou adresovanou predsedovi označeného súdu... Predseda označeného súdu vo svojej odpovedi na sťažnosť vo veci 14 C 43/98 sťažnosť uznal, že vo veci boli spôsobené prieťahy v konaní a za prieťahy sa mi ospravedlnil. Vo veci 14 C 44/98 som do dnešného dňa neobdržal žiadnu odpoveď predsedu súdu.“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a vydal tento nález:

„1. Právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní sp. zn. 14 C 43/98 a 14 C 44/98 na Okresnom súde Bratislava II porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava II prikazuje, aby v konaní sp. zn. 14 C 43/98 a 14 C 44/98 konal bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľovi priznáva finančné zadosťučinenie v sume Sk 75.000.-, slovom sedemdesiat päť tisíc korún slovenských, ktoré je porušiteľ práva povinný zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti Nálezu ústavného súdu SR k rukám sťažovateľa.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva trovy právneho zastúpenia právnejmu zástupcovi sťažovateľa vo výške vyčísleného osobitným podaním.“

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa na neverejnom zasadnutí senátu podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a keďže nezistil dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona, rozhodol 16. februára 2005 uznesením č. k. II. ÚS 43/05-9 o jej prijatí na ďalšie konanie.

Predsedička okresného súdu poverená zastupovaním vo svojom vyjadrení k sťažnosti sp. zn. Spr. 2037/05 z 18. marca 2005 (doručenom 24. marca 2005) ústavnému súdu okrem iného oznámila, že „... *predmetnú sťažnosť považujem za dôvodnú, čo som skonštatovala aj vo vyjadreniach k sťažnostiam sťažovateľa zo dňa 14. 1. 2005 a 23. 2. 2005. Súčasne Vám oznamujem, že súhlasím s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania*“.

Sťažovateľ sa vyjadril, že netrvá na ústnom pojednávaní vo veci svojej sťažnosti.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde v danej veci od ústneho pojednávania upustil, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 14 C 43/98 a 14 C 44/98 dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predseda II. senátu ústavného súdu Ján Mazák vyslovil 24. augusta 2005 svoju predpojatosť vo veci sťažovateľa. O námietke rozhodol III. senát ústavného súdu uznesením sp. zn. III. ÚS 269/05 z 29. septembra 2005 tak, že predseda senátu II. ÚS Ján Mazák je vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie vo veci sp. zn. II. ÚS 43/05. Podľa rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2005 ak bol z rozhodovania vylúčený predseda II. senátu, zastupuje ho predseda I. senátu, konkrétne Štefan Ogurčák.

II.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...“, a porušenia práva upraveného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého „Každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...“, v konaniach okresného súdu vedených pod sp. zn. 14 C 43/98 a 14 C 44/98.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ (II. ÚS 61/98). Podľa názoru ústavného súdu možno preto za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu účastníka konania v zásade považovať také, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu súdu vo veci.

Ústavný súd pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 813/00, I. ÚS 20/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prejednávanej veci.

Pri vyhodnotení doterajšieho konania okresného súdu vo veciach sp. zn. 14 C 43/98 a 14 C 44/98 podľa uvedených kritérií ústavný súd dospel k týmto záverom:

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť vecí, predmetom sporov sú žaloby o určenie neplatnosti odstúpenia od kúpnej zmluvy a o náhradu škody spôsobenej takýmto neplatným právnym úkonom. Ide o spory, ktoré nie sú skutkovo ani právne zložité. Takéto spory tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov. V konkrétnom prípade sa však súd ani po viac ako siedmich rokoch stále nezaoberal podstatou sporov a nerozhodoval vo veci samej.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka súdneho konania, ústavný súd konštatuje, že jeho správanie prispelo k spomaľovaniu postupu okresného súdu, a tým aj k prietahom v označených konaniach (oznámenie okresnému súdu dlhodobej neprítomnosti v dôsledku pobytu v zahraničí v období júl 2002 – august 2003, čiastočné späťvzatie časti

žalôb podaných v mene navrhovateľa v 2. a 3. rade 5. augusta 2003, odstraňovanie formálnych nedostatkov podaného dovolania koncom roka 2004).

3. Tretím kritériom, ktorého použitím ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným priet'ahom v konaniach sp. zn. 14 C 43/98 a 14 C 44/98, bol postup okresného súdu.

Pôvodnú žalobu o určenie neplatnosti právneho úkonu – odstúpenia od kúpnej zmluvy – sťažovateľ podal okresnému súdu 2. februára 1998 spolu so žalobou o určenie náhrady škody spôsobenej týmto neplatným právnym úkonom odstúpenia od kúpnej zmluvy ako súkromná osoba (navrhovateľ v 1. rade), ako konateľ (navrhovateľ v 2. rade) a ako podnikateľ (navrhovateľ v 3. rade).

Okresný súd za celé obdobie od podania oboch návrhov konal iba vo vzťahu k zaplateniu súdneho poplatku.

Po ôsmich mesiacoch vyzval sťažovateľa vo veci sp. zn. 14 C 43/98 na zaplatenie súdneho poplatku 500 Sk. Po podaní žiadosti sťažovateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov 15. decembra 1999 ho okresný súd vyzval 17. augusta 1999 na predloženie potvrdenia o majetkových a zárobkových pomeroch. Sťažovateľ podklady doručil 30. septembra 1999 okresnému súdu. Okresný súd uznesením č. k. 13 C 43/98-24 z 9. apríla 2001 rozhodol, že sťažovateľa neoslobodzuje od súdnych poplatkov. Sťažovateľ podal 7. mája 2001 odvolanie proti tomuto rozhodnutiu, o ktorom Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozhodol tak, že potvrdil uznesením sp. zn. 16 Co 318/01 z 21. novembra 2001 rozhodnutie okresného súdu. Proti rozhodnutiu krajského súdu sťažovateľ podal 2. januára 2002 dovolanie okresnému súdu. Sťažovateľ ďalej vzal 25. augusta 2003 žalobu o neplatnosť právneho úkonu späť v mene navrhovateľov v 2. a 3. rade. Po výzve okresného súdu z 13. decembra 2004 sťažovateľ doplnil dovolanie o splnomocnenie pre právneho zástupcu 12. januára 2005. Spis okresného súdu bol predložený 21. marca 2005 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na konanie a rozhodnutie o dovolaní. Najvyšší súd o dovolaní rozhodol uznesením sp. zn. 3 Cdo 59/2005 z 29. júna 2005 tak, že dovolanie odmietol. Okresný súd ďalej

uznesením č. k. 14 C 43/98-49 z 11. júla 2005 zastavil konanie v časti návrhu navrhovateľov v 2. a 3. rade a nariadil prvé pojednávanie vo veci na 14. september 2005.

Vo veci sp. zn. 14 C 44/98 okresný súd od podania návrhu (2. februára 1998) zisťoval iba majetkové a zárobné pomery sťažovateľa. Sťažovateľ ďalej vzal 25. augusta 2003 žalobu o určenie náhrady škody z neplatného právneho úkonu späť v mene navrhovateľov v 2. a 3. rade. Okresný súd rozhodol uznesením č. k. 14 C 44/98-29 zo 17. februára 2005 o zastavení konania v tejto časti. O oslobodení sťažovateľa od zaplataenia súdneho poplatku rozhodol 18. mája 2005 a nariadil pojednávanie na 12. október 2005 a ďalej na 19. december 2005.

Predseda okresného súdu uznal 25. januára 2005 opodstatnenosť sťažnosti sťažovateľa na zbytočné prietahy v konaní.

Ústavný súd so zreteľom na všetky uvedené skutočnosti konštatoval, že doterajším postupom okresného súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 14 C 43/98 a 14 C 44/98 došlo k zbytočným prietahom, keď sa ani po viac ako siedmich rokoch od podania návrhov vo veciach neuskutočnilo žiadne pojednávanie a okresný súd rozhodoval iba o otázke súdnych poplatkov. Postupom okresného súdu v označených konaniach bolo teda porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

1. Ústavný súd v nadväznosti na svoje rozhodnutie o porušení základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v zmysle § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde prikázal okresnému súdu, aby vo veciach sp. zn. 14 C 43/98 a 14 C 44/98 konal bez zbytočných prietahov.

2. Keďže ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 14 C 43/98 a 14 C 44/98 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie finančného zadosťučinenia podľa čl. 127 ods. 3 ústavy.

Hoci ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov, je toho názoru, že porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno účinne odstrániť len uplatnením tejto jeho právomoci. V dôsledku toho považoval za potrebné rozhodnúť aj o priznaní finančného zadosťučinenia.

Sťažovateľ požadoval priznanie primeraného finančného zadosťučinenia 75 000 Sk, pričom svoju žiadosť odôvodnil postupom okresného súdu a stavom právnej neistoty, v ktorom sa nachádza vzhľadom na dĺžku súdneho sporu. Pri určení sumy primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Ústavný súd dospel k záveru, že vzhľadom na doterajší priebeh konania okresného súdu, ktorý vykazoval znaky zbytočných prietáhov v konaní, a zohľadňujúc konkrétne okolnosti prípadu možno sumu 40 000 Sk považovať za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

3. Ústavný súd rozhodol aj o úhrade trov konania, ktoré sťažovateľovi vznikli v súvislosti s jeho zastupovaním v konaní pred ústavným súdom advokátom JUDr. R. Ž. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd priznal sťažovateľovi úhradu trov konania 5 302 Sk za dva úkony právnej služby, ktoré považoval za účelne vynaložené trovy konania pred ústavným súdom, vrátane režijného paušálu za tieto úkony (vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb).

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. decembra 2005